

Upravno sodišče tej pritožbi ni ugodilo iz nastopnih razlogov:

Po §-u 2 zakona z dne 24. februarja 1873, št. 16 d. z. (za Češko) je dolžnost šolske občine skrbeti za pokritje stvarnih šolskih potrebščin, kakor tudi za šolske prostore.

Na šolske občine se morajo torej obrniti šolska oblastva in v zmislu §-a 12 navedenega zakona ima le občinski odbor pravico pritožiti se proti predloženemu proračunu, in sicer s pravno močjo, da nastane za občino, oziroma za davkoplačevalce dolžnost, dotične prispevke vplačevati, ako proti proračunu ni pravočasno občina vložila ugovora, ali pa, ako so se ugovori pravomočno zavrnil.

S temi določbami se izraža splošno načelo zakona, da zastopa vse splošne finančialne posledice glede prispevkov za stvarne šolske potrebščine le občinski odbor in da nastopa pri vseh obravnavah šolskih oblastev le občinski odbor kakor stranka. V vseh takih zadevah, kjer ne gre za posamezne v šolskih zakonih zajamčene interese, imajo posamezni občani svoj vpliv le v občini sami na podlagi občinskega reda; pred šolskimi oblastvi pa niso upravičeni zahtevati pravnih sredstev v to svrhu, da bi poleg občinskega zastopa ali morda še celo proti njegovemu sklepu izražali svoje mnenje.

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Polnoletna hči, ki je pomagala svojemu očetu pri gospodarstvu le vsled njegovih obljub, da jo za bodočnost gmotno preskrbi, ima, ako oče ne drži obljube, pravico do primerne mezde za opravljena dela (§-a 1152, 1435 obč. drž. zak.). —

O znakih družabne pogodbe (§ 1175 obč. drž. zak.).

Hči Bara R. je zahtevala od toženega očeta Jureta R. s tožbo, da ji plača odmeno za njeno, tožencu storjeno delo in sicer za 129 mesecev po 12 K, skupaj 1548 K s 5% obrestmi od dneva vročitve tožbe in pravnih stroške.

C. kr. okrožno sodišče v Rudolfovem je z rzsodbo dne 14. marca 1907 opr. št. Cg II/7 tožnici prisodilo za delo 129 mesecev po 6 K na mesec, skupaj 774 K s 5% zamudnimi obrestmi od dneva vročitve tožbe in polovico na 253 K 65 h odmerjenih pravnih stroškov. Tožbeni zahtevek za plačilo višje zahtevanega zneska 774 K je zavrnilo.

Dejanski stan.

Tožnica se je o Petrovem 1894, ko se je njen oče, toženec, tretjič oženil, odločila zapustiti očetov dom in si poiskati službo. Svoj namen pa je opustila in ostala pri hiši na izrecne očetove prošnje, naj ostane doma in mu dela, ter vsled očetove obljube, da jej bode izročil svoje posestvo, ker ima samo enega sina v Ameriki, ki se pa ne misli povrnti v domovino. Na ustni razpravi je tožnica še popravila, odnosno dopolnila tožbena navajanja, češ, da ji je toženi oče rekel, naj ostane pri njem, naj dela v mlinu, ker njegova žena ne mara iti v mlin, in da bodeta imela oba, kar si bodeta priskrbela; a kar bode po njegovi smrti ostalo, bode njeno. Tožnica dalje navaja, da je od Petrovega 1894 do oktobra 1905 oskrbovala v korist toženega očeta mlin v Pustem gradcu, ki ga je imel toženec v najemu; opravljala je vsa težka mlinarska dela v mlinu; oče jej je le toliko pomagal, da je mlinske kamne klepal; dobivala ni od očeta ničesar v gotovini, še celo obleko si je večinoma sama kupovala. Toženec je meseca marca 1905 opustil najem mlina in od tedaj naprej do oktobra 1905 je opravljala tožnica na očetovem posestvu domača in poljska opravila, dokler je nista oče in mačeha pognala od hiše. Tožnica priznava, da je za bivanja v mlinu porodila štiri nezakonske otroke, dva živa, dva mrtva in da je imela z oženjencem I. Š. ljubavno razmerje, oporeka pa, da bi se bila s svojim ljubimcem v mlinu gostila na očetove stroške, ker jo je nasprotno ljubimec zalagal. Prvega otroka je porodila 8. avgusta 1898; otrok je umrl čez dve leti. Ko je bila drugič noseča, jo je toženec pretepel, zapustila je hišo in se šele čez 13 tednov vrnila. Drugega otroka je porodila mrtvega ter je bila ker poroda ni naznanila, obsojena na mesec dni v zapor, in to kazen tudi prestala. Ob porodu živih otrok je ležala štiri, oziroma tri dni, vsled poroda mrtvih otrok ni na delu ničesar za-

mudila. Tožnica priznava, da je prodajala v mlinu moko i. t. d., toda po izrecnem toženčevem naročilu, in je izkupiček odrajtovala toženemu očetu.

Toženec priznava, da je tožnica njegova hči iz prvega zakona, da se je o sv. Petru 1894 s svojo sedanjo ženo tretjič poročil in da je imel mlin 16 let v najemu do meseca marca 1905, ugovarja pa, da je hči-tožnica, ne da bi jej bilo treba prigovarjati, sama od sebe pri hiši ostala, da je v mlinu prav malo delala, da je v tem času porodila zapored 4 nezakonske otroke, katere je imela, kolikor so prišli živi na svet in dokler so živeli, pri sebi in da je zalagala ljubimca I. Š. na toženčeve stroške z jedili in pijačo. Leta 1896. je šla tožnica za 14 tednov stran, pa je zopet sama od sebe prišla nazaj. Tožnica je bila zaradi svojega nenavnega življenja za delo nesposobna in tožencu v sramoto, in zato jo je toženec večkrat od hiše gonil. Po toženčevi trditvi je dela v mlinu opravljal on in njegov sin Peter, dokler ni odpotoval v Ameriko. Tožnica je stanovala v mlinu in hranila dvoje nezakonskih otrok do nju smrti iz dohodkov mlina; toženec jej ni nikdar kake plače obljubil in jej tudi ni dal ničesar v gotovini, trdi pa, da je tožnica iz mlina sama denar dobivala na ta način, da je prodajala žito, moko, jajca in kokoši in denar zase pridržala. Toženec tudi dokazuje, da je tožnica imela toliko dohodkov iz mlina, da je odštela nekoč Ani K. 400 K, Mariji K. pa 80 K in da si je sama lahko kupovala obleko in obutalo. Toženec tudi oporeka, da bi bil kdaj obljubil tožnici, da jej bode kdaj izročil posestvo in oziroma, da bodeta tožnica in toženec oba imela, kar si bodeta priskrbeli ter da bode, kar ob toženčevi smrti preostane, tožnici zapustil; ugovarja tudi, da tožnici, njegovi pravi hčeri ne gre za to, kar je pri njem, svojem očetu delala, nobeno odplačilo, osobito, ker mu je iz mlina toliko vzela, da je za svojo delo popolnoma plačana in ker mu je, kar izhaja iz kazenskih spisov, več stvari pokradla. Toženec ugovarja tudi neprimernost zahtevanega odplačila in predlaga zavrnitev tožbenega zahtevka.

Po vsebini kazenskih spisov je dognano, da je tožnica prestala kaznen enomesečnega zapor na okrajnem sodišču v Č. radi zatajbe nezakonskega poroda in na okrožnem sodišču v R. radi hudodelstva tatvine kaznen 14dnevne ječe.

Dokazovanje zapriseženo zaslišanih prič je podalo:

Priče Janez B., Janez M. in Ana K. so potrdili, da je tožnica več nego 10 do 12 let za svojega očeta v mlinu opravljala mlinarska dela in potem, ko je toženec meseca marca 1905 opustil najem mlina, do oktobra 1905 delala na očetovem posestvu. O tem, ali je toženec obljubil tožnici, da jej izroči posestvo, in o tem, ali jo je končno spodil od hiše, ne vedo priče ničesar. Po izpovedbah teh prič je v mlinu pomagal tudi toženec in njegov sin Peter, dokler ni odšel v Ameriko, pa le v manjši meri, glavna opravila pa je storila tožnica, in toženec bi ne bil mogel izhajati sam brez nje; če bi ne ostala pri njem, bi bil moral toženec najeti tujo moč. Toženčeva žena Katarina R. je izpovedala, da je ostala tožnica, ko se je priča o Petrovem 1894 omožila s tožencem, pri hiši in opravljala mlinarska dela, potem pa, ko je toženec najem mlina opustil, opravljala doma poljska dela; le tega ne ve, če jo je toženec s prošnjami do tega spravil. Priča je potrdila, da je tožnica prilično oktobra 1905 zahtevala od toženega očeta 400 K dedščine, češ da odpotuje z ljubimcem I. Š., da pa je toženec to zahtevo odklonil, tožnico pretepel in od hiše zapodil. Tožnica je za svojega bivanja v mlinu porodila 4 nezakonske otroke, dvoje živih in dvoje mrtvih; ob porodu živih je le malo dela zamudila, po porodu prvega otroka je bila 14 tednov od hiše, ker jo je toženec od hiše spodil. Tožnica, ki je opravljala sicer res večji del mlinarskih poslov, je živela od dohodkov mlina sebe in svoja dva otroke, dokler sta živela, in tudi zalagala ljubimca. Izkupilo za to, kar je prodala tožnica iz mlina t. j. moko, žito, jajca, odrajtovala je sicer tožencu, kupovala pa tudi sebi potrebno obleko. Priča Marija K. pravi, da je dobila od tožnice pred petimi leti 60 K posojila, priča Marija K. pa, da je dobila Ana K. od tožnice pred 7 leti 240 K posojila. I. Š. pravi, da je imel tedaj s tožnico ljubavno razmerje, da ga pa tožnica ni gostila iz mlinskih dohodkov, narobe je on za tožnico izdal skupaj do 300 K.

Tožnica je kakor stranka nezapriseženo izpovedala, da je hotela oditi ob času, ko se je toženec leta 1894. oženil, od hiše, da si poišče službo, a oče jo je pregovoril, da je prevzela mlinarska dela in rejo živine pri mlinu z izrecno obljubo, da bodeda imela z očetom skupaj, kar si bodeda priskrbela in da bode,

kar bo ob smrti očeta ostalo, tožnici ostalo. Bila je zaposlena v mlinu do marca 1905 in tedaj do Vseh svetnikov 1905 je delala na polju, dokler je ni od mačehe nahujskani oče zapodil, odklonivši njeno zahtevo, da ji naj plača kaj za doto ali mezdo. Kar je prodala iz pridelkov mlina, je sproti dajala očetu, za obleko ni skoraj nič izdala, ker je ponošeno materino obleko nosila; posojilo Ani K. je odštela iz gotovine, ki jo je dobila od ljubimca I. Š., dočim je 60 K za posojilo Mariji K. vzela res iz dohodkov mlina, pa je to kasneje nadomestila.

Toženec je kakor stranka nezapriseženo zanikal, da bi bil preprosil tožnico, naj je pri njem ostala, in da bi bil obljubil tožnici, da bode tožničino, kar bode ostalo po njegovi smrti; priznal pa, da je zahtevala tožnica, odhajaje od hiše, od njega mezdo, da pa je njeno zahtevo odklonil.

Razlogi.

Sodišče se je po dejanskem stanu, osobito po nezapriseženi izpovedbi tožnice in z ozirom na to, da bi bil rabil toženec za obrtna opravila v mlinu, ki ga je imel 16 let v najemu, tuje delavske moči, če bi ne bila tožnica pri njem ostala, prepričalo, da je ostala tožnica pri tožencu le na njegove prigovarjanje in obljubo, da bodeta imela tožnica in toženi skupaj, kar si bodeta priskrbela in da bode po toženčevi smrti tožničino, kar preostane. Po zapriseženih izpovedbah prič v zvezi z nezapriseženo izpovedjo tožnice se je sodišče nadalje prepričalo, da je tožnica od Petrovega 1894 do marca 1905 izvzemši male presledke opravljala v mlinu vse mlinarske posle, od marca do novembra 1905 pa delala tožencu na polju, da je tedaj v očitvidno toženčevo korist skupaj 129 mesecev delala. Po izpovedbah tožnice in Katarine R. pa je tudi dokazano, da je toženec tožnico okoli novembra 1905 zapodil od hiše, odrekši jej vsako odplačilo za storjena mu dela.

Iz vsega tega izhaja, da je tožnica omenjeno dolgo dobo delala očetu-tožencu v nadeji, da bode imela svoj čas preskrbo pri očetovi hiši ter da bode ob smrti očetovi dobila, kar ostane tedaj očetovega imetja. Ker pa je toženec kmalu po opustu njema mlina tožnico od hiše spodil in ji odrekel za storjena mu

dela vsako odplačilo, je tožnica po §-u 1435 o. d. z. upravičena zahtevati za navedena dela primerno odmeno v denarju, ker je odpadel razlog, iz katerega je bila opravljala v tem času očetu dela. Pa tudi po §-u 1152 o. d. z. gre tožnici primerna mezda, ker jo je bil toženec najel za opravila obrtnih del v mlinu, in bi bil moral toženec najeti sicer za delo tujo moč. Domneva, da je opravljala tožnica kakor toženčeva hči dela neodplatno, je tedaj izključena.

Ker se tožnici za 129mesečno delo primerna odmena in oziroma primerna mezda ne da z gotovostjo določiti, določilo jo je sodišče po prostem preudarku v zmislu § a 273 c. pr. r. s 6 K mesečno, uvažuje, da so mezde dekel na deželi s stanovanjem, toda brez dajanja obleke prilično po 100 K na leto, in uvažuje, da je imela tožnica pri očetovi hiši večje ugodnosti kakor v kaki službi pri tujih ljudeh in si je posebno iz dohodkov mlina tudi nekaj obleke nabavila.

Toženčev ugovor, da je tožnica v mlinu le malo delala, je ovržen po pričevanju Katarine R., nadaljnji ugovor, da se je poplačala tožnica za dela iz izkupička za žito, moko in jajca, pa ni našel v dokaznem materialu nobene opore. Nenravno tožnično življenje ob času, ko je oskrbovala mlin, in dejstvo, da je delala z razuzdanim življenjem očetu sramoto, ne more opravičiti, da toženec tožnici vsako odplačilo za njena dela odreka.

Ker je tožnica zahtevano odmeno za tožencu storjena dela vsekakor previsoko cenila ter je do polovice svojega zahtevka propadla, tožba pa bila za uresničenje njenih pravic potrebna, je odločba o povračilu stroškov v določbi §-a 43 c. pr. r. utemeljena.

To razsodbo je izpodbijal toženec s prizivom radi neprave ocene dokazov in neprave uporabe zakona, ker je prvo sodišče v dogovoru strank zazrlo pomotoma mezдно pogodbo, o kateri že radi tega ni govora, ker je v kraju, kjer stanujeta stranki, navada, da delajo otroci staršem zastonj. Pravilno bi bilo smatrati dogovor strank za družabno pogodbo in zahtevati od tožnice dokaz in račun, koliko užitka je dajal mlin. Tudi to je prvo sodišče prezrlo, da bi bilo dati plačilo za storjena dela v zmislu pogodbe šele po toženčevi smrti. Pravnopomoten je poskus,

izpodbijano razsodbo utemeljiti z ozirom na § 1435 o. d. z., še bolj pravnopomotno pa, razsodbo opirati na določbe o mezdni pogodbi in na one § 1435 o. d. z., ker se ta dva naslova vendar izključujeta.

Tožnica pa je zopet pobijala prvo razsodbo zaradi izreka o stroških z rekurzom, ker ni prisodilo prvo sodišče tožnici v zmislu §-a 43, odst. 2 c. pr. r. vseh naraslih pravnih stroškov, nego le polovico.

C. kr. višje dež. sodišče v Gradcu je z razsodbo od 26. aprila 1907 opr. št. Bc 36/7:

- 1.) zavrnilo priziv toženca,
- 2.) ugodilo tožničinemu rekurzu tako, da plačaj toženec tožnici vse stroške I. stopnje v znesku 253 K 65 h in jej povrni stroške rekurza.

Ad 1) iz razlogov prvega sodišča, katerim je še dodalo: Res je sicer, da bi bila morala v zmislu dogovora med strankama mezda pripasti tožnici šele ob smrti toženca, ker do tega časa naj bi stranki pridobljeno uživali skupno. Toda prav tako gotovo je tudi, da je ta dogovor z ozirom na rodbinsko pravno razmerje strank temeljil na molče odobrenem in, kakor skušnja uči, navadno tudi dejansko nastopajočem pridržku, da bode ob času sklenjene pogodbe obstoječe razmerje sporazumnosti med strankama trajalo do smrti toženca. Ta bistveni pogoj — to namreč, kar naj bi otroku po smrti očeta pripadlo — je pa toženec sam onemogočil, ko je tožnico iz očetne hiše pognal in tako razrušil nadaljnji temelj pogodbenega razmerja, skupno rodbinsko življenje, od katerega zavisi v danem slučaju skupen užitek pridobljenega. Potemtakem je gotovo, da je s poganjem tožnice iz domače hiše prenehalo ono razmerje, ki je povzročilo, da sta stranki določili toženčevo smrt za trenotek, v kojem naj bi tožnica svoje plačilo dobila, in je vsled tega nadaljnji skupni užitek pridobljenega postal nemožen; tožnico zavračati na določbo §-a 919 o. d. z. torej nima zmisla.

Zakaj bi naj ne bila »condictio« iz §-a 1435 o. d. z. tukaj dopustna, ni moči uvideti, niti ne, zakaj bi naj ne bil tožbeni zahtevek utemeljen po §-u 1152 o. d. z.

Da pa pogodbenega razmerja, ki je bilo med strankama, ni smatrati za družabno pogodbo v zmislu §-a 1175 o. d. z.,

izhaja enostavno že iz tega, ker stranki nista stremeli za skupnim namenom. Namen predmetnega pogodbenega razmerja je bil na strani toženca obrat v najem vzetega mlina v njegovo korist — tožnica je morala vendar dohodke tožencu izročati — na strani tožnice pa izrabljanje njenih delavskih moči v njeno korist; pri tem dejanskem položaju je nemerodavno, da je bila tožnica na prospehu podjetja po vsebini pogodbe interesovana.

Ad 2) iz razlogov: Tožnici pristojajoči znesek je bil namreč prisojen po prostem sodnikovem preudarku in je po stališču, katero je zavzemal v pravdi toženec, gotovo, da bi bili isti stroški narasli, če bi tožnica tudi manjši še v okviru stvarne pristojnosti sodnega dvora stoječi znesek zahtevala.

C. kr. vrhovno sodišče je z odločbo 3. julija 1907 št. 8238 zavrnilo revizijo, v kateri je toženec uveljavljal, da je pogodbeno razmerje s tožnico družabna pogodba, da pa tožničin zahtevek, tudi če se ga smatra, da je iz mezdne pogodbe ali po §-u 1435 o. d. z., dospe v plačilo šele z njegovo smrtjo. Zavrnilo jo je bistveno iz razlogov prizivnega sodišča in dodalo še te-le razloge:

Ne glede na način, kakor se je vršilo razmerje strank — tožnica je oddajala dohodke mlina tožencu prav kakor navaden posel — sta tudi dogovor strank, oziroma toženčeva izjava, da bodeta imela skupno, kar bodeta pridobila, premalo točna, da bi se dalo iz tega sklepati na družabno pogodbo. Toženčeva obljuba tožnici, da bodeta imela skupno, kar bodeta pridobila iz mlina, nima drugega pomena z ozirom na razmerje strank — oče in hči — kakor zgolj ta, da bode ob rastočem blagostanju očetovem tudi hčerino stališče tem ugodnejše. Da bi bilo razmerje strank družabna pogodba, v to bi trebalo natančnejše označbe, v kakem razmerju si delita stranki dobiček; trebalo bi tudi, da bi se bil odkazal tožnici del dobička. Obljuba, da bode to, kar ostane po toženčevi smrti, tožničino, pa itak ni obvezna obljuba.

K.

b) Na podlagi odločbe c. kr. državnega sodišča, s katero se je v negativnem kompetenčnem sporu med sodnimi in upravnimi oblastvi izreklo, da so za razsojo dotične pravne stvari pristojna redna sodišča, je pravdno postopanje, ki je teklo pri rednem sodišču, predno se je bilo izreklo nepristojnim, nadaljevati, ne da bi bilo za to treba nove tožbe. — Sklep pravnega sodišča, s katerim se je bilo izreklo, da je pravdna pot nedopustna radi absolutne nepristojnosti ter da se prednje postopanje razveljavlja radi ničnosti, dočim se je tožniku naložilo povračilo pravnih stroškov, smatrati je vsled navedene odločbe državnega sodišča razveljavljenim ne le glede izreka o nepristojnosti in ničnosti postopanja, ampak tudi glede izreka o stroških. — Ustavitev izvršbe, dovoljene na podlagi takega sklepa v izterjanje prisojenih stroškov more zavezanec, sklicuje se na odločbo državnega sodišča, predlagati v zmislu §-a 39 št. 1 izvrš. r.

I.

Pri c. kr. okrožnem sodišču v Gorici je tožil Fr. S. občino S., da mu naj povrne oskrbne stroške, ki jih je bil izdal za 77 letno, dela nezmožno in v imenovano občino pristojno ubožico M. P.

Okrožno sodišče je razpravljalo o tej tožbi, na ustni razpravi pa se s sklepom z dne 13. marca 1906 o. št. Cg I 25/6-9 proglasilo za absolutno nepristojno radi nedopustnosti pravdne poti; razveljavilo je prednje postopanje radi ničnosti ter tožniku naložilo, da poravna toženi občini 122 K 04 h pravnih stroškov. Sklep je postal pravnokrepen. Ker je pravdno sodišče menilo, da je za razsojo poklicano politično oblastvo, se je tožnik z enakim zahtevkom obrnil na okrajno glavarstvo v Tolminu. Tudi to se je smatralo nepristojnim. Ta nastali negativni kompetenčni spor je c. kr. državno sodišče rešilo z odločbo, da so pristojna redna sodišča za razsojo o omenjeni tožbi. (Dotična odločba državnega sodišča z dne 1. julija 1908 šte. 247 je objavljena v »Slov. Prav.« na str. 379 iz leta 1908.)

Vsled odločbe državnega sodišča je tožnik predlagal pri c. kr. okrožnem sodišču v Gorici, da se pretrgano postopanje obnovi, oziroma povzame in določi narok za ustno razpravo.

Okrožno sodišče je pa s sklepom z dne 19. septembra 1908 Cg I 25/6-13 ta predlog zavrnilo, češ da v tem slučaju ne gre za povzetje pretrganega postopanja, ki ga ima v mislih § 164 c. pr. r., temveč za dokončano razveljavljeno postopanje, vsled česar bi moral tožnik pravdo začeti iznova.

Na tožnikov rekurz je c. kr. nadsodišče v Trstu s sklepom z dne 8. oktobra 1908 R 160/8-1 razveljavilo izpodbijani sklep ter vrnilo spise prvemu sodišču z naročilom, da brez ozira na zavrnitvene razloge reši tožnikov predlog za obnovitev ustavljenega postopanja ter da razpravlja »in merito«.

Razlogi.

S sklepom c. kr. okrožnega sodišča v Gorici z dne 13. marca 1906 o. št. Cg I 25/6-9 se je ustavilo na tožnikovo tožbo radi povrnitve vzdrževalnih stroškov v znesku 1551 K 16 h s pr. redno uvedeno sodno postopanje ter odreklo soditi »in merito«, ker je sodišče menilo, da ni poklicano soditi o stvari, ki ne spada na civilno pot. Ker je tudi upravno oblastvo odklonilo presojo, je na predlog tožnikov c. kr. državno sodišče izreklo, da je za razpravo in presojo te stvari pristojno le redno sodišče, in s tem končno določilo, da se o stvari razpravlja le sodnim potom.

Vsled te odločbe državnega sodišča, katera ima obvezno moč tudi za sodišča, je odstranjena zapreka, radi katere se sodišče ni smatralo pristojnim, in posledica tega je, da mora sedaj poklicano sodišče razpravljati in soditi »in merito« ter rešiti tožnikov predlog, ki se ni razmotraval zgolj radi tega, ker se je mislilo, da so za to poklicana upravna oblastva.

Da se pa do tega pride, ni potrebno, da tožnik vloži novo tožbo, ampak zadošča, da v to svrho stavi primeren predlog, kajti z izrekom poklicanega sodišča, da pravna stvar ne spada pred sodišče, se ni sodilo o stvari konečno, ampak se je samo ustavilo postopanje radi domnevane ovire, in odločbe državnega sodišča morajo po določbi §-a 39 zak. z dne 18. aprila 1869 št. 44 drž. zak. na predlog udeležencev izvršiti sodna oblastva in sicer v le-tem slučaju po zmislu §-a 164 c. pr. r. Potemtakem je sklep prvega sodišča pravnopomoten, in je bilo ugoditi rekurzu.

II.

Na podlagi zgoraj omenjenega sklepa c. kr. okrožnega sodišča v Gorici z dne 13. marca 1906 Cg I 25/6-9 je bila občina S. predlagala v izterjanje prisojenih stroškov v znesku 122 K 04 h proti tožniku Fr. S. izvršbo po rubežu in prodaji zavezančevih premičnin.

C. kr. okrožno sodišče je s sklepom z dne 28. decembra 1908 Cg I 25/6-18 ugodilo predlogu ter za opravo te izvršbe zaprosilo c. kr. okrajno sodišče v Idriji. Le to je dalo opraviti rubež.

Dne 10. jan. 1909 se je pa zavezanec zgласil pri izvršilnem sodišču ter dal na zapisnik predlog, da se izvršba ustavi po zmislu §-a 39 št. 1 izvrš. reda, kateri predlog je, sklicujé se na odločbo c. kr. državnega sodišča z dne 1. julija 1908 o. št. 247, nastopno utemeljeval :

Res ne navaja omenjena odločba državnega sodišča, da se razveljavi sklep c. kr. okrožnega sodišča v Gorici z dne 13. marca 1906 o. št. Cg I 25/6-9, ampak pravi le, da je pristojno za razsojo pravné stvari redno sodišče. Okrožno sodišče je pa bilo vsled te odločbe prisiljeno priznati svojo pristojnost in nadaljevati pravdo vkljub pravomočnosti svojega sklepa. Zato je moralo smatrati svoj sklep razveljavljenim, ker bi sicer ne moglo nadaljevati pravde. Ako pa je vprašljivi sklep razveljavljen glede izreka o nedopustnosti pravde, je logična posledica temu, da ga je smatrati razveljavljenim tudi glede izreka o stroških. Občina bi mogla stroške, v vprašljivem sklepu jej prisojene, samo takrat terjati od zavezanca, ako bi bilo državno sodišče se izreklo za pristojnost političnega oblastva. Le v tem slučaju bi ostal sklep okrožnega sodišča v veljavi. Po pravici se bi moglo tudi vprašati, kako neki se bi smelo terjati od zavezanca povračilo stroškov, ki jih je občina sama sebi napravila z neumestnim ugovorom radi nedopustnosti civilne pravde, saj je vendar zavezanec vložil tožbo pri pristojnem oblastvu.

C. kr. okrajno sodišče v Idriji je ugodilo zavezančevemu predlogu in s sklepom z dne 18. januarja 1909 E 2/9-3 ustavilo dovoljeno izvršbo v zmislu §-a 39 štev. 1 izvrš. r. iz razlogov, ki se skladajo z utemeljitvijo zavezančevega predloga.

C. kr. dež. sodišče v Ljubljani je s sklepom z dne 9. februarja 1909 R III 30/9-1 zavrnilo rekurz občine in potrdilo izpodbijani sklep.

Razlogi.

Rekurz ni utemeljen. Državno sodišče je izreklo, da je za spor med Fr. S. in občino S. pristojno sodišče. S tem pa je »eo ipso« razveljavljen sklep okrožnega sodišča v Gorici z dne 13. marca 1906 o. št. Cg I 25,6-9, ki izreka, da spor ne spada pred sodna oblastva, in ki je izvršilni naslov predmetni izvršbi. Zakon ne zahteva v §-u 39 št. 1 izvrš. r. izrecnega razveljavljenja, ampak pravi, da je izvršbo ustaviti, ako se je izvršilni naslov razveljavil. To pa se je z odločbo državnega sodišča zgodilo.

H. Sturm.

c) Stalnost službenega razmerja je presojati od slučaja do slučaja po subjektivnih in objektivnih znakih. Notarskega kandidata je navadno smatrati stalno nameščenim.

Notarski kandidat A. je predlagal ustavitev izvršbe z rubežem in preodkazom v poteg njemu kakor stalno nameščenemu notarskemu kandidatu pristojajoče plače, češ, da je ta izvršba nedopustna, ker ni on stalno nameščen notarski kandidat v zmislu §-a 2 zakona z dne 29. aprila 1873, št. 68 drž. zak., saj nima s svojim šefom nikakega, zato tudi ne enoletnega službenega razmerja, in ker dalje ni pogojena od nobene strani trimesečna odpoved. Zahtevajoči upnici sta se protivili ustavitvi izvršbe.

C. kr. okr. sodišče v Kranju je s sklepom z dne 10. julija 1909, R 229/9/4 ugodilo zavezančevemu predlogu in naložilo zahtevajočima upnicama povračilo stroškov iz razlogov:

Izvršba z rubežem in preodkazom v poteg zavezancu proti notarju A. Š. pristojajoče terjatve se je dovolila izrecno kakor proti stalno nameščenemu uslužbencu v zmislu §-a 2 zakona z dne 29. aprila 1873, št. 68 drž. zak. Priča A. Š. je potrdil, da je zavezanca sprejel v službo pod izrecnim pogojem le od danes na jutri, tako, da mu on lahko vsak čas službo odpove in da to lahko stori tudi zavezanec. Zavezančev ugovor, da ni stalno nameščen uslužbenec, je torej utemeljen, ker službeno razmerje

med njim in delodajalcem notarjem A. Š. ni ne po zakonu, ne po pogodbi in v le-tem slučaju tudi ne po navadi določeno najmanj na leto dni, in ker tudi ni določeno, da se je treba držati odpovednega rokú najmanj treh mesecev.

Pa če bi tudi notarske kandidate, kakor odvetniške kandidate bilo prištevati stalno nameščenim uslužbencem, kar se pa zaradi bistvene razlike med obojnimi še nikakor ne da trditi, je treba vendar v vsakem slučaju posebej preudariti vse okolščine, če se je vzlic pomanjkanju tozadevnega dogovora vendar-le že prvotno nameravalo ustanoviti trajno, a ne samo začasno razmerje. Da se pa v le-tem slučaju nikakor ni prvotno namerjalo in se tudi še sedaj ne namerja ustanoviti stalno službeno razmerje, izhaja jasno iz pričevanja A. Š., ki je izjavil, da ne le sedanjega kandidata A., ampak sploh nobenega iz gotovih razlogov ne sprejme v stalno službo in da v znak nestalnosti službe zavezanca celo polumesečno plačuje.

Ker je torej jasno, da se uslužbenca, kojega se lahko vsak hip in kakor v le-tem slučaju celo brez vzroka odpusti iz službe, nikakor ni prištevati stalnim uslužbencem, je bilo predlogu zavezanca ugoditi in je ustavitev izvršbe v §-u 39 št. 2 izvrš. r. opravičena. Izrek glede stroškov se opira na določbo §-a 41 c. pr. r.

C. kr. dež. rekurzno sodišče v Ljubljani je s sklepom z dne 4. avgusta 1909, R III 166/9/2 rekurzu zahtevajočih upnic ugodilo, prvosodni sklep spremenilo in zavrnilo predlog zavezanca, da se ustavi izvršba, iz razlogov:

V §-u 2 zakona z dne 26. maja 1888, drž. zak. št. 75 je izrečeno, da je službeno razmerje imeti vselej za trajno, kadar je po zakonu, pogodbi ali navadi določeno najmanj na leto dni, ali pa če je določen za odpoved najmanj rok treh mesecev. Iz tega pa ne izhaja, da je imeti službeno razmerje samo v teh slučajih za trajno, temveč je tako službeno razmerje lahko podano tudi v drugih primerih. Za presojo o tem so merodajni v vsakem posameznem slučaju objektivni ali subjektivni znaki, kateri kažejo na to, da službeno razmerje nima trajati za kratko, ampak za daljšo dobo.

Tukaj sicer izjavlja službodajalec, da je službeno razmerje začasno, ker on zavezanca lahko vsak dan odpusti in ker nima

niti mesečne plače, ampak samo dnevno, katero mu izplačuje vsakega pol meseca za nazaj. Toda te okoliščnosti niso merodavne, kajti navzlic taki pogodbi se službeno razmerje vendar lahko smatra za trajno, kakor hitro je podanih objektivnih okoliščnosti, ki govorijo za daljšodobno nameščenje. Takih znakov pa je dovolj.

V prvi vrsti govori za trajnost poklic zavezanca. Če se hoče izvežbati za poklic notarja, potem je potrebna večletna praksa in ta sama zahteva kontinuiteto službenega razmerja za več časa. Potem pa je zavezanec pri svojem sedanjem šefu v resnici že nameščen 16 mesecev in le-ta sam je izpovedal, da ga ne misli odpustiti in da mu je tekom službenega razmerja že enkrat plačo zvišal. To pa so vsi znaki za to, da je službeno razmerje zavezanca dejansko trajno, a ne samo prehodno, od danes do jutri. Zato je rekurz utemeljen in mu je bilo ugoditi.

Vrhovno sodišče je s sklepom z dne 7. sept. 1909, R VI 254/9/1 revizijski rekurz zavezančev zavrnilo iz razlogov:

Revizijski rekurz zavezančev ni utemeljen, ker popolnoma opravičujejo razlogi rekurznosodne odločbe mnenje, da gre tu za stalno službeno razmerje v zmisla §-a 2 zakona z dne 26. maja 1888, št. 75 drž. zak. in to tembolj, ker je na drugi strani tudi v notarjevo korist, po možnosti izogniti se menjavanju osebe, ki je po svojem poslovanju za notarsko pisarno najvažnejši uradnik.

Ž.

d) Varstveno sodišče odloči lahko proti predlogom varuha, ali zadostuje po nezakonskem očetu ponujano preživilo ali pa naj se nezakonskega očeta toži.

A je pri varstvenem sodišču položil znesek, da bi se iz njega preživljalo njegovo nezakonsko dete. Varuh je hotel štirikratni znesek in je od varstvenega sodišča zahteval dovoljenja, da za to nezak. očeta toži.

Varstveno sodišče v Višnji gori je s sklepom od 30. aprila 1909 P 70/8 ta predlog zavrnilo, ker je položeni znesek, kakor so pokazale poizvedbe, primeren imetju nez. očeta.

Rekurzno sodišče v Rudolfovem je iz istih razlogov zavrnilo varuhov rekurz.

Isto je storilo vrhovno sodišče z odločbo 22. junija 1909 R VI 179/9-1 proti revizijskemu rekurzu iz razlogov:

Varstveno sodišče pač ni upravičeno, da bi nezakonskemu očetu proti njegovi volji v nespornem postopanju naložilo, da bi moral dajati določeno preživnino, ali da bi določilo višino preživnine. Vse drugo pa je njegovo stališče proti varuhu. V tem oziru ni vezano na varuhove predloge, temuč lahko, zaslišavši varuha in po opravljenih uradnih pozvedbah določi, ali naj preživnino, ki jo nezakonski oče ponuja in ki ustreza okolnostim, sprejme ali pa naj se proti njemu uvede tožbeno postopanje. Sodišču ni moči odrekati pravice, da varuhu odbije pooblaščenje k tožbi, ravnotako kakor bi bilo tudi upravičeno, varuhu ukazati, da naperi tožbo. Revizijski rekurz ni dopusten in bilo ga je zavrniti, ker podatki spisov in slični nižjesodni odločbi ne dajo pogojev §-a 16 ces. pat. od 9. avgusta 1854 št. 208 drž. zak.

Dr. V.

Razne vesti.

V Ljubljani, dne 15. novembra 1909.

— (Kronika društva »Pravnika«.) Odbor je imel sejo dne 7. t. m. Predsednik je poročal o raznih dopisih in dogodkih izza zadnje seje. — Društveno knjižnico je gosp. okrajni glavar Štef. Lapajne, neumorno delaven, uredil in sestavil seznam, ki je bil tiskan in priložen števil. 7. in 8. letošnjega »Slov. Pravnika«. Izreče se mu za to posebna zahvala. Iz knjižnice se je po mnogo letnikov »Slov. Pravnika« oddalo slovenskim akademičnim društvom, ki so poslala svoje zahvale. Drugače se je knjižnica očistila raznih nepotrebnih izvodov, da se je napravil prostor potrebnejšim. Sklenilo se je, da se v bodoče nabavljajo moderna večja dela, kolikor bodo dopuščala društvena sredstva. Gosp. dr. Fran Munda je zadnji čas podaril knjižnici cel tovor pravniških knjig, med njimi nekaj prav redkih in dragocenih. Sklenila se mu je za to iskrena zahvala. — Predsednik je nadalje poročal o razpečevanju dr. Volčičeve hrvatske zbirke »zakoni o javnim knjigama« in drugih hrvatskih publikacij, ki so obudile dokaj zanimanja, zlasti v Dalmaciji. Sklenilo se je potem, da se g. drju. Volčiču prepusti priredba nadaljnjega zvezka društvene zbirke zakonov (o nespornem postopanju, notarskem redu itd.) v lastni